

ASIGURAREA FINANCIARĂ A PRIORITĂȚILOR INVESTIȚIONALE ALE ENTITĂȚILOR ECONOMICE DIN REPUBLICA MOLDOVA

*NICHITCIN Corina, lect. univ.,
Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți*

The diversity of funding sources of investment priorities available to economic agents directs them to promote an optimal ratio between equity and borrowed funds.

Although the presence of equity is a reliable source of funding, it is possible to use the borrowing as a way to increase performance. The company in a bid to identify the optimal funding sources for the selected investment project will choose from the range of financial resources available at that time, those resources that can cover financing needs at a lower cost, with a justified risk. However, life-cycle stages of the enterprise determine the optimal financing structure modification of investment priorities.

Key words: sources of financing, investment activity, own capital, investment resources.

În cadrul întreprinderii, prin intermediul ciclului de investiții se formează fluxurile atribuite operațiunilor de investiții sau dezinvestiții în/din immobilizări, care reflectă deficitul sau excedentul născut din aceste operațiuni. În cadrul acestui ciclu se constituie capacitatea de producție necesară exercitării funcției productive de către întreprindere, ceea ce determină transformarea banilor, prin acte de cumpărare sau prin decontarea cheltuielilor presupuse de realizarea în regie proprie a unor elemente de activ immobilizat, în bunuri materiale [1, p. 23].

În acest context, considerăm oportun de a examina abordarea conceptului de activitate investițională în literatura de specialitate. Examinarea resurselor informaționale ne permite să sintetizăm în următoarea figură particularitățile activității investiționale.

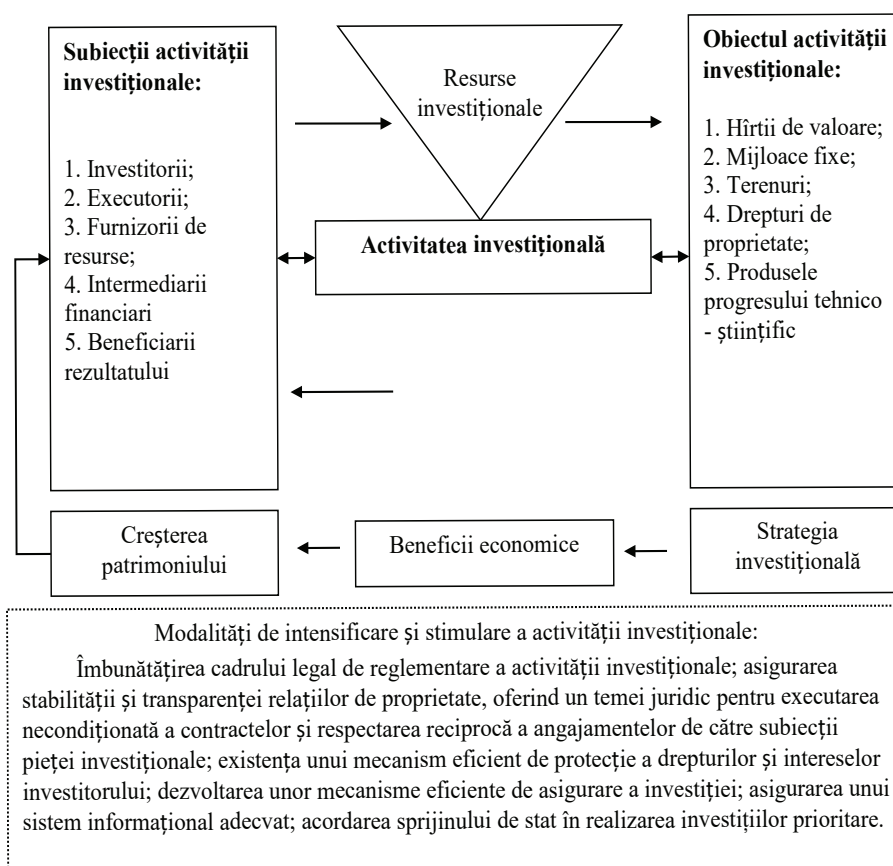

Figura 1. Activitatea investițională a întreprinderii

Sursa: Sintetizat de autor [2, 7, 8]

Așadar, activitatea investițională este tratată ca un proces de alocare a resurselor investiționale pentru obținerea ulterioară a efectelor investiționale, ca un sistem de acțiuni practice în scopul realizării investiției și primirii unui produs investițional, fiind decisivă în dezvoltarea întreprinderii, întrucât prin investiții are loc modernizarea, re tehnologizarea, perfecționarea proceselor tehnologice, realizarea unor măsuri de natură tehnico-organizatorică, extinderea și generalizarea conducerii activității cu ajutorul mijloacelor de prelucrare automată a datelor, creșterea productivității muncii, etc. Astfel, activitatea investițională cuprinde următoarele elemente: activitatea financiar creditară, de plasare a investiției (alocare a resurselor investiționale), de proiectare, de administrare și exploatare.

Din figura 1, sesizăm relația dublă stabilită între investiție și creșterea patrimoniului agentului economic. Volumul investițiilor efectuate conduce la asigurarea stabilității financiare și la maximizarea valorii de piață a entității economice prin sporirea patrimoniului, iar de resursele existente la întreprindere depinde calitatea investiției efectuate. Prin urmare, investițiile sunt prezente, mai mult sau mai puțin, în toate etapele ciclului de viață al întreprinderii. Astfel, la lansarea afacerii, entitatea economică beneficiază preponderent de surse financiare proprii care sunt investite cu scopul obținerii beneficiilor economice și dezvoltării afacerii, la etapa de dezvoltare, entitatea economică beneficiază atât de surse proprii cât și de surse atrase care fiind investite maximizează patrimoniul întreprinderii generând o creștere rapidă a vânzărilor și respectiv a profitului. La atingerea maturității, întreprinderea se poate autofinanța, activitatea investițională este alimentată prin excedente iar vânzările înregistrează o rată descrescătoare. În faza de declin, întreprinderea cunoaște o reducere a profitului iar investițiile sunt dificil de a fi realizate. De aceea, soluționarea eficientă a problemelor investiționale va asigura calitatea dezvoltării ulterioare atât a sistemului microeconomic cât și a celui macroeconomic.

Principalii participanți ai activității investiționale sunt întreprinderile, statul și populația, de altfel fiecare dintre ei pot participa atât prin cererea cât și prin oferta de capital, supunându-se legii cererii și ofertei, inclusiv pe piața financiară. De cele mai dese ori, relația furnizorilor și beneficiarilor de resurse investiționale apare și se dezvoltă prin intermediul instituțiilor financiare. Cu cât mai eficientă va fi activitatea pieței financiare și a instituțiilor financiare cu atât mai facil beneficiarul investiției, care se manifestă ca un purtător de cerere a resurselor investiționale, va primi acces la resursele financiare libere aflate în circuit pe piață. În acest context, în opinia cercetătorului rus Bulatova Iu., activitatea investițională poate fi privită ca fiind totalitatea acțiunilor practice și a relațiilor existente între diverși agenți economici care se stabilesc la etapele de acumulare a resurselor financiare, repartizarea acestora și utilizarea lor în calitate de investiții în cadrul sistemului economic. Identificarea surselor de finanțare a activității investiționale este un proces complicat și responsabil, deoarece sursele de finanțare implică costuri aferente, iar entitatea este cointeresată în atingerea unei structuri optime de finanțare care va asigura diminuarea costurilor și atingerea obiectivelor investiționale.

Este necesar de a menționa despre particularitățile formării surselor de finanțare a investițiilor la nivel macro și microeconomic. În ambele cazuri sunt identificate surse interne și externe de finanțare. La nivel macroeconomic la categoria surselor interne sunt atribuite finanțarea de stat, economiile populației, acumulările financiare ale entităților economice, instituțiilor bancare, fondurilor de investiții, societăților de asigurări, etc. La categoria resurselor externe sunt atribuite investițiile străine, creditele și împrumuturile. La nivel microeconomic, resursele interne de finanțare a activității investiționale includ profitul, amortizarea, dezinvestiția, iar cele externe sunt constituite din noi aporturi în numerar sau în natură; încorporarea rezervelor, primelor sau beneficiilor în masa capitalului; conversia unui angajament financiar în capital, finanțare prin fonduri împrumutate.

Tabelul 1

Analiza investițiilor în capitalul fix pe surse de finanțare

Indicatori	2011		2012		2013	
	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%
Investiții în capital fix – total, din care:	16449,5	100	17153,9	100	18635,7	100
bugetului de stat	775,9	4,72	1196,7	6,98	1339,2	7,19
bugetului UAT	727,2	4,42	549,7	3,21	781,0	4,19
mijloacelor proprii ale întreprinderilor	9664,3	58,75	10051,3	58,59	10602,9	56,90
mijloacelor populației	483,4	2,94	419,9	2,45	441,1	2,37
mijloacelor investitorilor străini	1299,3	7,90	1348,9	7,86	1404,3	7,53
altor surse	3499,4	21,27	3587,4	20,91	4067,2	21,82

Tabelul eelaborat în baza datelor furnizate de Biroul Național de Statistică [11]. În urma studiului

efectuat constatăm că investițiile în capitalul fix sunt în continuă creștere iar ponderea cea mai înaltă în structura acestora revine mijloacelor proprii ale întreprinderilor. Astfel sursele proprii de finanțare a investițiilor în capitalul fix ale entităților din Republica Moldova depășește 50%, constituind în anul 2011 circa 58,75%, în anul 2012 entitățile finanțează activitatea investițională din surse proprii în proporție de circa 58,59% iar în anul 2013 ponderea surselor proprii în capitalul fix al entității constituie circa 56,90%. Prin urmare constatăm că la nivel sistemic, agenții economici realizează activitatea investițională prin intermediul autofinanțării, dând preferință resurselor investiționale proprii.

Prin urmare, în conformitate cu studiile fenomenului respectiv în literatura de specialitate, constatăm că ciclul de acumulare de capital prin intermediul autofinanțării poate fi prezentat în felul următor:

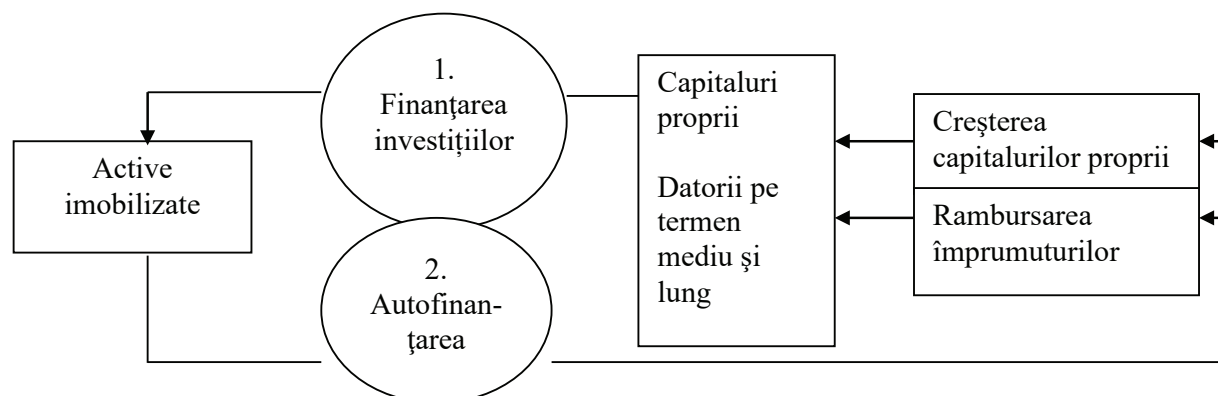

Figura 2. Autofinanțarea și ciclul capitalurilor pe termen lung angajate de întreprindere [3, p. 210]

Astfel, activele immobilizate în care se investește sunt generatoare de capitaluri care stau la baza constituirii surselor necesare pentru realizarea autofinanțării. Prin intermediul surselor proprii generate are loc rambursarea capitalului atras și sporirea capitalului propriu, iar sporirea capitalului propriu condiționează prezența potențialului investițional și realizarea de noi investiții.

Finanțarea din contul bugetului de stat și a bugetului UAT se efectuează în special pentru finanțarea investițiilor întreprinderilor de stat și municipale. Ponderea acestor resurse în totalul investițiilor în activele immobilizate constituie în dinamică circa 9 % - 11%. Mijloacele populației în dinamică variază de la 2,94 % în anul 2011 la 2,37 % în anul 2013. Investițiile realizate prin intermediul investitorilor străini constituie circa peste 7% în dinamică. Investițiile străine joacă un rol important deoarece pe seama acestora, entitățile din Republica Moldova, pe lângă faptul că acumulează surse de finanțare, mai beneficiază de asistență tehnică și de experiență în domeniul gestionării eficiente a afacerii. Pe seama altor surse de finanțare au fost finanțate circa peste 21% din investițiile realizate în perioada analizată. Considerăm că în categoria altor surse de finanțare a investițiilor sunt incluse creditul, împrumutul, leasingul și alte forme externe de finanțare care nu au fost menționate în tabel. În general, evoluția surselor împrumutate are o tendință pozitivă, deoarece acestea compensează insuficiența de resurse proprii de finanțare a investițiilor.

Asupra deciziei de selectare a surselor de finanțare au influență așa factori precum: profitul așteptat, costul resurselor investiționale, raportul dintre costul resurselor investiționale și profitul generat de investiție, conjunctura economică, personalul entității, structura medie pe ramură a capitalului, volumul vânzărilor, etc. Examinarea acestor factori condiționează adoptarea unei structuri optime de finanțare.

Este important să remarcăm că în examinarea surselor de finanțare a activității investiționale, se pune accent pe nivelul de accesibilitate a resurselor investiționale și nivelul de siguranță a acestora. Accesul entității economice la resursele investiționale este un criteriu primordial în selectarea rațională a surselor optime de finanțare și include un sistem de indicatori calitativi și cantitativi, analiza cărora permite entității să poată lua o decizie optimă cu privire la această activitate.

Tabelul 2

Indicatorii accesibilității surselor de finanțare a investițiilor [10, p. 182]

Indicatorii accesibilității surselor de finanțare	
Cantitativi	Calitativi
– nivelul ratei dobânzii;	– prezența/absența cerințelor aferente utilizării resurselor atrase;
– costurile aferente atragerii resurselor;	– prevederile legislative față de debitor;
– termenul de atragere a resurselor;	– timpul luării deciziei financiare din partea investitorului;
– volumul resurselor atrase.	– prezența gajului și alte cerințe.

Agenții economici în funcție de etapele ciclului de viață dar și de domeniul de activitate pe care îl desfășoară înregistrează acces diferit la diverse surse de finanțare. Agenții economici care sunt la etapa de lansare a afacerii vor avea un acces restrâns la sursele de finanțare, pe măsura dezvoltării acestora, crește accesul entităților la sursele de finanțare a investițiilor. Din acest motiv fiecare entitate economică trebuie să analizeze individual, în funcție de nivelul de dezvoltare și domeniul de activitate indicatorii calitativi și cantitativi ce caracterizează accesibilitatea surselor investiționale.

Cît privește siguranța obținerii surselor de finanțare, entitatea trebuie să evalueze potențialul investitorilor în acordarea resurselor financiare în mărimea necesară realizării investiției, accesul la tehnologiile informaționale și prezența mijloacelor tehnice care asigură primirea resurselor financiare, etc.

În baza celor prezentate se constată că situația investițiilor efectuate de întreprinderi în capitalul fix în Republica Moldova înregistrează o tendință pozitivă. Entitățile economice pot realiza activitatea investițională pe seama resurselor investiționale care sunt constituite din surse interne și externe, proprii și atrase. Problema acumulării resurselor financiare necesare finanțării priorităților investiționale poate fi soluționată de fiecare entitate individual, sub impactul factorilor care influențează decizia de finanțare, pe de o parte dar și a indicatorilor care caracterizează accesul și siguranța resurselor investiționale, pe de altă parte. Astfel, entitățile trebuie să exploreze toate posibilitățile de finanțare, creînd un potențialul investițional generator de efecte investiționale cu impact pozitiv atât la nivel microeconomic cît și la nivel macroeconomic.

BIBLIOGRAFIE

1. Mironiuc, M. Fundamentele științifică ale gestiunii financiar - contabile a întreprinderii. Iași: Editura UAIC, 2012, 233 p..
2. Șestacovscaia, A. Esența economică și conținutul activității investiționale a întreprinderii. In: Studia Universitatis, nr. 2 (52), 2012, p. 178 – 185.
3. Vasile, Ilie. Gestiunea financiară a întreprinderii. București: Meteor Press, 2010, 423 p.
4. Бондаренко, Н. Н.; Ольховик, Н. М. Методы и источники финансирования реальных инвестиций. Известия Оренбургского Государственного Аграрного Университета, № 36-1/ том 4 / 2012, с. 141 – 143.
5. Булатова, Ю. И. Источники инвестиционной деятельности субъекта РФ. Вестник ОГУ, №13 (119)/ декабрь 2010, с. 121-127.
6. Кобылинская, Г. В. Финансовое обеспечение инвестиционных процессов в регионах Северо-Западного федерального округа. Экономические и социальные перемены: факты, тенденции, прогноз, № 5 (17) 2011, с. 88-100.
7. Лахметкина, Н. И. Инвестиционная стратегия предприятия: учебное пособие. М.: КНОРУС, 2006, 184 с.
8. Максимова, В.Ф. Инвестиционный менеджмент: учебно-практическое пособие. М.: изд. Центр ЕАОИ, 2007, 214 с.
9. Николаев, М.А. Источники финансирования инвестиционной деятельности. Экономика, с. 215-219 [disponibil on-line: http://pskgu.ru/projects/pgu/storage/wt/wt142/wt142_23.pdf].
10. Юдина, Е. Н. Оценка доступности и надежности источников финансирования компании. Вестн. Волгогр. гос. ун-та. Сер. 3, Экон. Экол., № 1 (22), 2013, с. 181 – 186.
11. www.statistica.md.